

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia.....

w sprawie określenia wzoru pouczenia o uprawnieniach
zatrzymanego w postępowaniu karnym

Na podstawie art. 244 § 5 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Określa się wzór pouczenia o uprawnieniach zatrzymanego w postępowaniu karnym, stanowiący załącznik do rozporządzenia.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 2 czerwca 2014 r.

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1999 r. Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 50, poz. 580, Nr 62, poz. 717, Nr 73, poz. 852 i Nr 93, poz. 1027, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071 i Nr 106, poz. 1149, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, z 2003 r. Nr 17, poz. 155, Nr 111, poz. 1061 i Nr 130, poz. 1188, z 2004 r. Nr 51, poz. 514, Nr 69, poz. 626, Nr 93, poz. 889, Nr 240, poz. 2405 i Nr 264, poz. 2641, z 2005 r. Nr 10, poz. 70, Nr 48, poz. 461, Nr 77, poz. 680, Nr 96, poz. 821, Nr 141, poz. 1181, Nr 143, poz. 1203, Nr 163, poz. 1363, Nr 169, poz. 1416 i Nr 178, poz. 1479, z 2006 r. Nr 15, poz. 118, Nr 66, poz. 467, Nr 95, poz. 659, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 141, poz. 1009 i 1013, Nr 167, poz. 1192 i Nr 226, poz. 1647 i 1648, z 2007 r. Nr 20, poz. 116, Nr 64, poz. 432, Nr 80, poz. 539, Nr 89, poz. 589, Nr 99, poz. 664, Nr 112, poz. 766, Nr 123, poz. 849 i Nr 128, poz. 903, z 2008 r. Nr 27, poz. 162, Nr 100, poz. 648, Nr 107, poz. 686, Nr 123, poz. 802, Nr 182, poz. 1133, Nr 208, poz. 1308, Nr 214, poz. 1344, Nr 225, poz. 1485, Nr 234, poz. 1571 i Nr 237, poz. 1651, z 2009 r. Nr 8, poz. 39, Nr 20, poz. 104, Nr 28, poz. 171, Nr 68, poz. 585, Nr 85, poz. 716, Nr 127, poz. 1051, Nr 144, poz. 1178, Nr 168, poz. 1323, Nr 178, poz. 1375, Nr 190, poz. 1474 i Nr 206, poz. 1589, z 2010 r. Nr 7, poz. 46, Nr 98, poz. 626, Nr 106, poz. 669, Nr 122, poz. 826, Nr 125, poz. 842, Nr 182, poz. 1228 i Nr 197, poz. 1307, z 2011 r. Nr 48, poz. 245 i 246, Nr 53, poz. 273, Nr 112, poz. 654, Nr 117, poz. 678, Nr 142, poz. 829, Nr 191, poz. 1135, Nr 217, poz. 1280, Nr 240, poz. 1430, 1431 i 1438 i Nr 279, poz. 1645, z 2012 r. poz. 886, 1091, 1101, 1327, 1426, 1447 i 1529 oraz z 2013 r., poz. 480, 765, 1282 i 1247.

UZASADNIENIE

Rozporządzenie stanowi wykonanie delegacji zawartej w art. 244 § 5 ustawy z dn. 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.) przewidującej określenie przez Ministra Sprawiedliwości wzoru pouczenia o uprawnieniach zatrzymanego w postępowaniu karnym.

Zmiany do prawa polskiego są konsekwencją wdrożenia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/13/UE z dnia 22 maja 2012 r. w sprawie prawa do informacji w postępowaniu karnym² (zwaną dalej dyrektywą 2012/13), która przewiduje obowiązek pouczenia podejrzanego lub oskarżonego w trojakiemu rodzaju sytuacjach procesowych o przysługujących im uprawnieniach:

- w związku z nabyciem statusu podejrzanego lub oskarżonego w postępowaniu karnym (art. 3 dyrektywy);
- w związku z zatrzymaniem lub tymczasowym aresztowaniem (art. 4 dyrektywy);
- w konsekwencji zatrzymania osoby w związku z rozpoznaniem wniosku o wykonanie europejskiego nakazu aresztowania (art. 5 dyrektywy).

Rozporządzenie dotyczy drugiej z wyżej wymienionych sytuacji procesowych, tj. uprawnień zatrzymanego w postępowaniu karnym. Stosownie do art. 4 dyrektywy 2012/13 osoby podejrzanego lub oskarżonego, które zostały zatrzymane lub aresztowane powinny otrzymać niezwłocznie pisemne pouczenie o przysługujących im prawach. Pouczenie to powinno zawierać informację o prawie dostępu do materiałów sprawy, prawie do poinformowania władz konsularnych lub innej wskazanej osoby, prawie dostępu do pilnej pomocy medycznej oraz wskazanie czasu, na jaki dana osoba może zostać pozbawiona wolności zanim zostanie postawiona przed sądem. Ponadto pouczenie powinno zawierać ogólne informacje o prawie do obrońcy, o bezpłatnej pomocy prawnej, o podstawach oskarżenia, o prawie do tłumaczenia ustnego i pisemnego, o prawie do odmowy złożenia wyjaśnień.

Pouczenia znajdujące się obecnie w użyciu przez polskie prokuratury, sądy, czy policję, sprowadzają się do prostego przytoczenia odpowiednich przepisów Kodeksu postępowania karnego. Zostały one wypracowane przez praktykę, bez podstawy prawnej. Niniejsze

²⁾ Dz. Urz. UE L 142 z 1.6.2012 r., s. 1.

rozporządzenie zmienia ten stan rzeczy. Zdecydowano się w nim na pouczenie zatrzymanego o przysługujących mu uprawnieniach w prostym i przystępnym języku, co stanowi wykonanie zobowiązania wynikającego z art. 3 ust. 2 dyrektywy 2012/13 oraz wprost wynika z treści wytycznych delegacji ustawowej, przewidującej konieczność zrozumienia pouczenia także przez osoby niekorzystające z pomocy pełnomocnika. W tym celu wzór pouczenia nawiązuje do rozwiązań zaproponowanych w niewiążącym załączniku I do dyrektywy 2012/13. Jednocześnie, zgodnie z dotychczas funkcjonującą praktyką, pouczenie wskazuje na odpowiedni przepis ustawowy, z którego wynika dany rodzaj uprawnień, co umożliwia weryfikację jego treści i ustalenie brzmienia normatywnego.

Data wejścia w życie rozporządzenia została skorelowana z datą wejścia w życie ustawy zawierającej delegację do jego wydania oraz z wymaganą datą transpozycji dyrektywy 2012/13.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które będzie oddziaływało rozporządzenie.

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia będzie miało bezpośredni wpływ na funkcjonowanie organów wymiaru sprawiedliwości. W szczególności będzie miało realny wpływ na sytuację procesową zatrzymanych w postępowaniu karnym.

2. Konsultacje społeczne.

Projekt zostanie przedstawiony do zaopiniowania sądom, prokuraturom i Policji, a także Krajowej Radzie Sądownictwa, Krajowej Radzie Prokuratury, Sądowi Najwyższemu i Prokuratorowi Generalnemu oraz Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka.

W trakcie dotychczasowych prac nad projektem nie zgłosiły się podmioty, o których mowa w art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414 z późn. zm.)

3. Wpływ rozporządzenia na sektor finansów publicznych, rynek pracy, konkurencyjność gospodarki i rozwój regionalny.

Projektowane rozporządzenie nie spowoduje skutków na rynku pracy, pozostanie też bez wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw. Nie wpływa również na sytuację i rozwój regionalny oraz na budżety jednostek samorządu terytorialnego.

Rozporządzenie nie wywoła również skutków finansowych dla budżetu państwa.

Rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych, a zatem nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.).

Ocena skutków regulacji zostanie przedstawiona KPRM w trybie § 11 ust. 1-3 Regulaminu pracy Rady Ministrów (M.P. Nr 13, poz. 221, z późn. zm.). Zgodnie z § 11a niniejszego Regulaminu projekty rozporządzenia oraz dokumenty dotyczące prac nad tym projektem zostaną udostępnione w BIP RCL.